

Nr 352.

Av herrar Bergstrand och Nordkvist, om anslag till inköp av ett helikopterflygplan för östgötaskärgården och anslutande bygder i Södermanlands och Kalmar län.

Den svenska landsbygden har många problem att lösa. Det torde icke innebära någon överdrift att säga, att bland dem kommunikationsproblemet är ett av de större, liksom att dess lösning för stora områden ter sig svår och komplicerad. Ej minst gäller detta skärgårdsbygdena. Deras vägväsende fyller mångenstädes icke på långt när de krav, som rimligen kunna ställas och tillgodoses med hjälp av modern teknik. Särskilt bekymmersamt gestalta sig förhållandena mången gång för dem som äro bosatta på skärgårdsöarna, när båtförbindelserna med fastlandet av någon orsak avbrytas. Exempelvis de perioder då isbildningen sker, men då det »varken bär eller brister». Sådana perioder kunna för befolkningen bli ödesdigra, framför allt om sjukdom tillstöter men omöjliggjorda fastlandsförbindelser varken medge läkarbesök hos den sjuke eller transport av de sjuka till sjukhus.

I den skärgård, som utan skarp avgränsning från södra Södermanland sträcker sig längs hela östgötakusten ner till västerviksbygden, torde antalet året om bebodda öar utgöra 25—30. Befolkningen är visserligen fåtalig liksom i angränsande fastlandsbygd, där för övrigt svårigheterna ofta äro likartade. Denna befolkning fyller dock för vår folkförsörjning och vår kustbevakning mycket viktiga uppgifter. Mellan öarna och fastlandet saknas sedan åratalsvarje båtförbindelse i reguljär trafik; tidigare båtlinjer ha måst nedläggas. På fastlandssidan är vägväsendet ofullkomligt, genom att vägarna i stor utsträckning äro smala, krokiga och därför svårframkomliga.

Vid de ofta återkommande övervägandena av möjligheterna att råda bot på de skildrade kommunikationssvårigheterna och därigenom uppkomna olägenheter har uppmärksamheten alltmer inriktats på flyget. I stockholmskärgården har under senare år riklig och gynnsam erfarenhet vunnits på detta område.

Att ordna en sådan flygtjänst kräver emellertid medel, som det synes utslutet att kunna uppbringa inom den östgötaskärgård med gränsområden, varom här talats. Emellertid finnas inom lämpligt avstånd flera av flygvapnets förläggningar (Nyköping, Norrköping), och det borde vara möjligt att rutinemässigt använda dess resurser för hjälp i krissituationer i dessa bygder.

Sporadiskt har visserligen redan tidigare sådan hjälp någon enstaka gång ordnats genom myndigheterna via flygvapnet. Dock äro vi medvetna om

att flygvapnets maskiner ej lämpligen kunna eller böra användas i trafik av nu omskriven art. Bl. a. torde landningsförhållandena som regel medföra alltför stora risker för personer och materiel. Men helikopterflyg borde vara användbart och ställas till förfogande för flygvapnet, som ägde att bemanna det med personal.

Landsbygdens avfolkning sammanhänger otvivelaktigt till ej ringa del med isoleringen från tätorterna. I skärgårdsområdena har denna avfolkning fortskridit i speciellt framträdande grad. En östgötatidning har för kort tid sedan visat, hurusom befolkningen i Östergötlands skärgårdsbygd under det gångna halvsekle minskat i de olika socknarna med ca 25—40 procent i absoluta tal. Här gör sig otvivelaktigt en *circulus vitiosus* gällande på ett ödesdigert sätt; två i och för sig olikartade faktorer inverka på varandra i inbördes försämrande riktning. Befolkningsglesheten gör det sålunda ekonomiskt icke möjligt för bygden att bära upp ett fullgott kommunikationsväsende medan å andra sidan samma bristfälliga kommunikationssystem bidrager till att ytterligare påskynda avfolkningen. Denna kedjeverkan behöver brytas, enär det för det allmänna innebär ett viktigt realintresse, att dessa gränsbygder ej avfolkas. Det är vår övertygelse, att det bidrag till förbättringen av förbindelserna som det ovan framlagda förslaget innebär skulle utgöra ett icke oviktigt steg i rätt riktning, liksom det ej heller skulle komma att innebära någon synnerligen stor påfrestning på våra begränsade ekonomiska resurser. Priset på en helikopter rör sig i detta nu om ca 25 000—26 000 dollar.

I anslutning till vad som ovan anförts hemställas,

att riksdagen må bevilja ett anslag motsvarande den beräknade kostnaden av 26 000 dollar till inköp av ett helikopterflygplan avsett för angelägna transporter i östgötaskärgården och anslutande bygder i Södermanlands och Kalmar län, samt

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om utfärdande av närmare föreskrifter angående placering och bemanning av helikoptern i anslutning till vad ovan anförts och utfärda bestämmelser rörande helikopterns användning.

Alternativt hemställas, därest ytterligare utredning i ärendet kan anses påkallad,

att riksdagen hemställer, att Kungl. Maj:t snarast låter verkställa en sådan utredning och för riksdagen framlägger de förslag i ärendet vartill den kan föranleda.

Stockholm den 26 januari 1951.

Paul Bergstrand.

Sigfr. Nordkvist.